

7/11565

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.09.0.SGB.0.11-610/ 4514
Konu : İzmir Milletvekili
Ahmet Kenan TANRIKULU'nun
Yazılı Soru Önergesi.

.../.../2012
27 Mart 2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 05.11.2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10-91321 sayılı yazınız.

İzmir Milletvekili Ahmet Kenan TANRIKULU'nun, Bakanlığımıza yönelttiği TBMM 7/11565 Esas numaralı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur. Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EK :
-Cevap Yazısı (5 Sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN AHMET KENAN TANRIKULU'NUN
TBMM 7/11565 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR :

Türkiye'nin ağır sanayi yükünü çeken İzmir Aliağa'da yıllardır demir çelik ve haddehaneler, rafineri ve petro kimya tesislerinden kaynaklanan hava kirliliği son 15 günde büyük bir artış göstermiş ve bölge adeta toz bulutuyla kaplanarak, vatandaşımız sağlıksız bir yaşam ile baş başa bırakılmıştır. Özellikle; Bozköy, Çakmaklı ve Horozgediği köyleri ciddi tehdit altında bulunmaktadır.

15 gün zarfında bu konuda hiçbir önlem alınmadığı, kirliliğin bu kadar uzun sürmesinden belli olmuştur. Kaldı ki; 2007 yılından bu yana, bu konuda hiçbir ciddi adım atılmadığı önergelerimize verilen cevaplardan da anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- 15 günden bu yana Aliağa'da yaşanan hava kirliliği ne zaman giderilecektir? Önerge tarihimizden önceki 15 gün zarfında hangi denetimler yapılarak, hangi değerler ölçülmüş, bunun sonucunda hangi firmalara ne gibi cezai işlem uygulanmıştır?
- 2- 2007 yılından bu yana Aliağa ve çevresindeki hava kirliliğini önlemek için hangi çalışmalar yapılmış? Sonuçları ne olmuştur?
- 3- Hemen hemen her yıl yaşanmakta olan bu çevre felâketinin kesin olarak önlenmesi için hangi projeleri hayata geçireceksiniz?
- 4- Aliağa'da hava kirliliğine neden olabilecek yeni bir yatırım projesi için Bakanlığınıza hangi tarihlerde, müracaatlar olmuş ve sonuçları ne olmuştur?
- 5- Özellikle; Bozköy, Çakmaklı ve Horozgediği köylerinde hava kirliliğinden dolayı son günlerde artan sağlık sorunlarına Bakanlık olarak ne gibi olumlu katkı sunulacaktır?
- 6- Hava kirliliğinin toprağa inmesi sonucu, hangi ağır metaller toprağa geçmekte ve bölge tarımını ne şekilde etkilemektedir?
- 7- İzmir'in ilçe ilçe, 2011 ve 2012 yılı hava kalitesi ölçüm değerleri nedir? Olumsuz değerlere karşın Bakanlık olarak hangi tedbirlerin alınmasını sağladınız?
- 8- Başta Aliağa olmak üzere, sanayi kenti İzmir'in kaliteli bir havada yaşaması için hangi çalışmalar, hangi tarihte yapılacaktır?

CEVAPLAR:

1- Aliğa İlçesinde online hava ölçüm cihazı bulunmamaktadır. Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz tarafından Aliğa İlçesinde hava kirliliği, su kirliliği, atıklar, gürültü kirliliği ve koku emisyonları konusunda Mart-Ekim 2012 tarihleri arası toplam 69 işletmede denetim yapılmış, 2872 sayılı Çevre Kanuna uymayan toplam 16 işletmeye 1,004,193 TL idari para cezası uygulanmıştır.

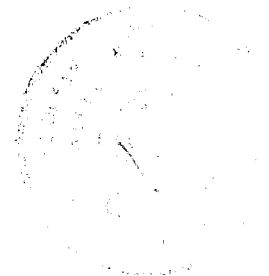
2,3- Bölge geçmiş yıllarda ağır sanayi bölgesi olarak planlanmış ve sanayi tesislerinin bu bölgeye yerleşmesi teşvik edilmiştir. Bölgede faaliyet gösteren tesislerin birbirlerine yakın ve aynı bölgede kurulmasından kaynaklanan çevre kirliliğinin önlenmesi ve azaltılması için hem Bakanlığımız hem de Valilikçe çalışmalar yürütülmektedir.

Bu çerçevede 2009 yılında yayımlanan Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliğinde (SKHKKY) Kirletici vasfı yüksek tesislerden kaynaklanan hem baca gazı hem de hava kalitesi sınır değerlerinde düzenleme yapılmış ve hava kirliliği önemli ölçüde azaltılmıştır. Örnek olarak, demir çelik, petrol rafinerileri ve enerji üretim tesislerinin emisyon sınır değerlerinde düzenleme yapılarak azaltıma gidilmiştir. Ayrıca Valiliklerin bu tesislerden kaynaklanan hava kirliliğinin önlenmesi konusundaki mevcut yetkileri de artırılmıştır. Rafineriden kaynaklanan kükürtdioksit emisyonların azaltılması için düzenleme yapılarak tesislerde kullanılan kükürt içeren sıvı yakıt miktarının azaltılması, gaz yakıt miktarının artırılması sağlanmıştır.

Bölgede faaliyet gösteren demir çelik tesislerinin toz tutma sistemlerinin kapasiteleri artırılmış, çatılardan kaçak emisyon çıkışı önlenmiş, kısa olarak inşaa edilmiş bacalar yükseltilmiş, hurda sahalarında toz emisyonlarının önlenmesi için tedbir alınmış, limandan fabrikalara kadar olan yolların asfaltlanması sağlanmıştır. Kömür depolarından kaynaklanan toz emisyonunun azaltılması için de gerekli tedbirlerin alınması sağlanmıştır.

Bu çerçevede:

- Özellikle, demir-çelik, petrol rafinerisi, petrokimya, gübre ve kömür depolama tesislerinin bulunduğu bölgede, hava kirliliğini önleme çalışmaları artarak devam etmektedir.
- Bu tesislerin çevre yatırımlarını bitirmeleri ve çevre izinlerini almaları konusunda Bakanlığımız ve İzmir Valiliğince yoğun olarak çalışılmaktadır. Son yıllarda, başta partikül madde (PM) ve kükürtdioksit (SO₂) olmak üzere hava kirliliğinde önemli iyileşmeler kaydedilmiştir.
- Bölgede bulunan ve önemli kirliliğe neden olan karayollarının iyileştirilmesi ile toz emisyonlarının azaltılması konusunda önemli mesafe kaydedilmiştir.
- Bölgede bulunan tesislerin emisyon izni alma süreçlerinde önemli çevresel yatırımlar yapılması sağlanmıştır.

4- "Aliğa Çevre Durum ve Taşıma Kapasitesi Tespit Projesi'ne" D.E.Ü Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü ile İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü tarafından başlanmıştır. Projenin birinci aşamasında, hava kirliliği açısından durum tespiti yapılmıştır. Şimdiye kadar yapılmış olan hava kalitesi ölçümleri derlenerek mevcut durumda hava kalitesi seviyeleri saptanmıştır.

Projenin ikinci aşamasında hava, su ve toprak ortamında yapılacak ölçümlerle kirliliğin etkilerinin belirlenmesi, sorunların çözümü ve çevre kalitesinin iyileştirilmesi için stratejiler geliştirilmesi öngörülmüştür.

Proje kapsamında ilk etapta, Bakanlığımızın 30.10.2008 tarih ve 5121/40543 sayılı yazısı ile, bölgede faaliyette olup kapasite artışı yapacak tesisler ile yeni kurulacak olan tesislere ilişkin ÇED Yönetmeliğinin madde 14/2 ve madde 17/2 bentleri kapsamında karar verme süreçleri durdurulmuştur.

Projenin birinci aşamasına ilişkin rapor, 02.07.2009 tarihinde Aliğa İlçesinde yapılan toplantıda ilgili kamu kuruluşları ile sektörde yer alanlar, sivil toplum kuruluşları, meslek odaları ve kamuoyuna proje 1.ara raporu olarak sunulmuştur.

Projeye ilişkin 1.ara rapor sonuçlarına bağlı olarak uygulanması gereken prosedür esasları, Bakanlığımız ÇED ve Planlama Genel Müdürlüğü'nün 13.02.2012 tarih, 2376 sayılı yazısı ile iptal edilmiştir

Aliğa İlçesinde ÇED Süreci Sonuçlanan Önemli Yatırımlar:

- 1- İZDEMİR Enerji Elektrik Üretim A.Ş. "300 MW Kömür Yakıtlı Enerji Santrali Projesi"
- 2- ENKA Enerji Üretim A.Ş. "800 MW Kömür Yakıtlı Enerji Santrali Projesi"
- 3-Socar&Turcas "Rafineri Projesi"
- 4- Özkan Demir Çelik A.Ş. "Çelikhane Tesisi Projesi"
- 5- Çakmaktepe Enerji Üretim A.Ş. "295.04 MW Enerji Santrali Projesi"
- 6-Kardemir Haddecilik A.Ş. "Haddehane Kapasite Artışı Projesi"
- 7-Eke Metal Group A.Ş. "222.300 ton/yıl kapasiteli Haddehane Tesisi Projesi"
- 8-Alfa Petrol A.Ş. "30.106 m3 Akaryakıt Ürünleri Depolama Tesisi projesi"
- 9-İnbat Turizm San.ve Tic.A.Ş. "250.000 ton/yıl Kapasiteli Çubuk Haddehane Tesisi Projesi"
- 10- Tayfun Liman ve Depoculuk A.Ş. "Dolgu Alanı, Rıhtım ve İskele Projesi"
- 11-Petkim A.Ş. "Tehlikeli Atık Düzenli Depolama Tesisi"
- 12-Petkim Petrokimya Holding A.Ş. "Ftalik Anhidrit Fabrikası Kapasite Artışı Projesi"
- 13-Petrol Ofisi A.Ş. "Akaryakıt Depolama Tesisi Kapasite Artışı"
- 14-Kılıçlar A.Ş. "Alüminyum Üretim Cürufu ve Alüminyum Ambalaj Atığı Geri Kazanım Tesisi Projesi"
- 15-Habaş Sınai ve Tıbbi Gazlar İstihsal End.A.Ş. "450 MW Doğalgaz Yakıtlı Elektrik Santrali Projesi"
- 16-Petkim A.Ş. "İskele-Rıhtım Kapasite Artışı"
- 17-Habaş Sınai ve Tıbbi Gazlar İst.End.A.Ş. "Sac Haddehanesi Projesi"
- 18-Ege Çelik End.A.Ş. "Liman Projesi"
- 19-Akdeniz Kimya A.Ş. "Nemport Limanı İskele Genişletme Projesi"
- 20- Petkim A.Ş. "Petrokimya Entegre Projesi"
- 21- Kardemir Haddecilik A.Ş. "Çelikhane Projesi"
- 22- Ege Elektrik Üretim A.Ş. "470 MW Ege Elektrik Aliğa Doğalgaz Kombine Çevrim Santrali"
- 23- İzmir Demir Çelik San.A.Ş. "Profil ve Demir Çubuk Haddehanesi"

Bölgede ÇED Süreci Devam Eden Önemli Yatırımlar;

- 1-Socar Power A.Ş. “Socar Power Kömür Yakıtlı Termik Santrali Entegre Projesi (600MW)
- 2-Petkim A.Ş. “İlave Depolama Tankları Projesi”
- 3-Işıksu Enerji Üretim A.Ş. “Çakmaklı Doğalgaz Kombine Çevrim Santrali (420 Mw)”
- 4-Etki Liman İşletmeleri A.Ş. “LNG İthal ve Gazlaştırma Terminali”
- 5-Habaş A.Ş. “Doğalgaz Çevrim Santrali Kapasite Artışı (1604 MWe)”
- 6-Habaş Sınai ve Tıbbi Gazlar İst.End.A.Ş. Katı Yakıtlı Buhar Ünitesi
- 7-Özkan Demir Çelik A.Ş. “Haddehane Tesisi Kapasite Artışı”
- 8-Kocaer Haddecilik San.Tic.A.Ş. “Haddehane Tesisi Kapasite Artışı”
- 9-Sözer Demir Çelik San.Tic.A.Ş. “Haddehane Tesisi Kapasite Artışı”
- 10-Altınbaş Petrol A.Ş. “Akaryakıt Depolama Tesisi Kapasite Artışı”
- 11-Sözden Demir Çelik San.A.Ş. “Dolgu Alanı İskele Rıhtım Projesi”
- 12-Urla Makine San.Tic.A.Ş. “Dolgu Alanı, Rıhtım ve İskele Projesi”
- 13-OMW Petrol Ofisi A.Ş. “Mevcut Akaryakıt İskelesinin 40.000 DWT Akaryakıt ve 20.000 m3 LPG Gemilerinin Yanaşmasına Göre Tadilatı Projesi”
- 14-Socar Power Enerji Yatırımları A.Ş. tarafından kurulması planlanan “Petkim Buhar Üretim Tesisi Modernizasyonu Projesi (1199Mwt)”
- 15-PETKİM Petrokimya Holding A.Ş. tarafından yapılması planlanan “Petrokimya Entegre Projesi (II.Kısım)”

5- Soruda belirtilen hususlar, Bakanlığımız görev ve yetki alanında bulunmamakta olup, konuya ilişkin Sağlık Bakanlığından bilgi alınılmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir.

6- Hava kirliliğinden dolayı toprakta oluşan ağır metal kirliliğinin tespitine yönelik çalışma ve veri bulunmamaktadır.

7- Bakanlığımıza ait İzmir İl merkezinde 7 adet hava kalitesi ölçüm istasyonu bulunmaktadır. Bu istasyonlarda kükürdioksit (SO₂) ve partiküler madde (PM) ölçümleri gerçekleştirilmektedir. Bu istasyonlardaki 2011 yılı ortalama ve 2011-2012 kış dönemi kükürdioksit (SO₂) ve partiküler madde (PM) değerleri aşağıda yer almakta olup değerler Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği (HKDYY-2008) sınır değerleri altında seyretmektedir.

İstasyon	2011 Yıllık Ortalama		HKDYY Sınır Değerleri		2011-2012 Kış Sezonu		HKDYY Sınır Değerleri	
	SO ₂ (µgr/m ³)	PM10 (µgr/m ³)	SO ₂ (µgr/m ³)	PM10 (µgr/m ³)	SO ₂ (µgr/m ³)	PM10 (µgr/m ³)	SO ₂ (µgr/m ³)	PM10 (µgr/m ³)
İZMİR (ALSANCAK)	49	-	150	96	57	5	150	112
İZMİR (BAYRAKLI)	70	11			85	8		
İZMİR (BORNOVA)	49	-			48	7		
İZMİR (ÇİĞLİ)	50	11			53	5		
İZMİR (GAZİEMİR)	-	-			-	-		
İZMİR (GÜZELYALI)	52	-			55	22		
İZMİR (KARŞIYAKA)	45	18			41	9		
İZMİR (ŞİRİNYER)	62	8			75	8		

8- Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği uygulama takvimi çerçevesinde 2014 yılına kadar tüm Türkiye için hava kalitesi alanında ön değerlendirme çalışmalarının yapılması, bölgesel ağ merkezlerinin kurulması, laboratuvar alt yapısının oluşturulması ve hava kalitesi değerlendirmesi ve yönetim sisteminin oluşturularak 2014 yılında Avrupa Birliği hava kalitesi limit değerlerine uyum sürecinin başlatılması gerekmektedir.

Bakanlığımız bu kapsamda İzmir merkez olmak üzere Manisa, Uşak, Denizli, Aydın, Muğla İllerinde kurulacak olan hava kalitesi ölçüm istasyonlarının bağlı olacağı merkez olacaktır. İstasyonlardan alınacak ölçüm sonuçları burada değerlendirilecektir. Bina içinde yer alacak kalibrasyon, balans ve analiz laboratuvarlarında, ölçüm istasyonlarındaki cihazların kalibrasyonları ve karşılaştırma testleri yapılacak olup, hava kalitesi ölçüm istasyonlarından toplanacak yağmur ve toz örneklerinin ölçümleri de burada yapılacaktır. Yağmurlarla taşınan kirlilik de ölçülerek, kirliliğin şehir ve orman üzerine etkileri belirlenebilecektir.

2010K100030 proje numarası ile 2012 Yatırım Programında yer alan “Hava Kalitesinin Ön Değerlendirilmesi ve Ölçüm Araçlarının Yenilenmesi Projesi kapsamında”, İzmir merkez olmak üzere Manisa, Uşak, Denizli, Aydın, Muğla İllerini de kapsayacak olan Temiz Hava Merkezi İzmir İlinde kurulacaktır. Mevcut 16 adet Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonlarına ek olarak 25 adet daha ölçüm istasyonu kurulacaktır. Kurulacak olan Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonlarının tip ve konumları 2013 yılı içerisinde yapılacak olan ön değerlendirme çalışmasına göre belirlenecektir.